

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput X. Urbanus III. a Brixien. presbytero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

1. ^a **Placentino.**) Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 11.* Placentia inter nobiles, vetustaque Insubria olim Togata, modo Cispadanæ civitates merito numeratur, sita propè fluvium Trebiam, in amœna planitie, non longè à Pado: ideo Placentia dicta, quòd ubertas, & copia rerum, quâ nobilitatur præ cæteris, quammaximè placeret mortalibus, ut refert ejus originem reperens Ughel *tom. 2. Ital. sacræ. fol. 244.* Jam à primis Ecclesiæ sæculis Cathedrâ Episcopali decorata fuit, cujus Præsuli Mauricio dicto missa est præfens Decretalis.
2. ^b **Devoluta.**) Sed testamentum usurarii, nisi usuras restituat, aut de illis restituendis sufficienter caverit, ipso jure irritum est, etsi inter liberos, vel piæ causæ conditum sit, *cap. quanguam, hoc tit. in 6.* Menchaca *libr. 1. de success. creat. §. 1. num. 179.* Lugo *de justit. disp. 25. num. 70.* Molina *cod. tract. disp. 334. num. 11.* Gibalinus *libr. 1. de usur. c. 11. art. 2. num. 6.* Ergo non poterant bona usurarii in præfenti casu devolvi, aut pervenire ad hæredes extraneos. Pro cujus difficultatis solutione Osuald, *libr. 6. Donel. cap. 3. litt. S.* asserit in præfenti bona delata fuisse ab intestato consanguineis, quos appellat Pontifex hæredes extraneos, ad suorum differentiam. Sed verius dicendum est, prædictam pœnam privationis testamenti factionis activæ esse juris novi à Bonifacio VIII. statutam. Unde cum jure Decretalium talis pœna statutata non esset, ideo testamentum in præfenti casu sustineri potuit.
3. ^c **Hæredes extraneos.**) Consonant textus *in c. tua nos, cap. Michael, hoc tit.* sed obstat vulgare principium, quo docetur, hæredem ex delicto de-

functi nullo modo teneri, nisi quatenus ad eum ex delicto pervenit, vel si ilis cum defuncto contestata est, *l. unie. Cod. ex delict. defuncti l. ff. de privat. delict. §. non tamen. Insti. de perpet. & tempor.* Cui difficultati respondendum est, principium illud procedere quando agitur contra hæredem actione ex delicto descendente, ad pœnam: quia cum personam delinquentis pœna egredi non debeat, *l. sancimus 22. Cod. de pœnis:* hæres tali actione non tenetur, nisi quatenus ad eum pervenit, non autem idem procedit in obligationibus, quæ descendunt ex contractu, vel quasi contractu defuncti, illæ enim etiam in hæredes transeunt, *l. ex depositi 11. ff. de O. & A.* quamvis tales obligationes cum delictis misceantur, *l. ex contractibus, ff. eod. tit.* Menchaca *Illustr. cap. 96. num. 27.* Canisius *de usur. cap. 7. num. 4.* Unde cum usurarius teneatur ad restituendas usuras conditione indebiti, *l. si non sortem 26. ff. de cond. indeb.* & hæc conditio ex quasi contractu descendat, *§. item is, Insti. de obligat. qua ex quasi contractu, l. 2. l. si in area 33. ff. de cond. indeb.* necessariò hæres restituere tenetur eas. Accedit, nam restitutio usurarum non fit ratione pœnæ à jure statutæ, sed ejus obligatio à natura ipsa provenit, ut probavi supra *in cap. 1. & ideo hæredes tenentur restituere ipsas usuras.* Si autem plures sint, non tenentur singuli nisi pro rata portione hæreditatis, non autem in solidum, etiam si aliqui hæredes nolint restituere. Covarruvias *libr. 3. variar. cap. 3. num. 6.* Rebellus *2. part. de justit. libr. 8. cap. 16. sectio. 2.* qui rectè docent, eum ad quem de bonis defuncti nihil obvenit, non teneri ad restitutionem. Quatenus autem hæredes teneantur exonerare conscientiam defuncti, exposui *in cap. parochiano, de parochiis.*

CAPUT X.

Urbanus III. ^a **Brixien. presbytero.**

Consuluit nos devotio tua, in quo sacerdotalis officii sollicitudinem commendamus, an ille in judicio animarum quasi usurarius debeat judicari, qui non aliàs mutuò traditurus, eo proposito mutuam pecuniam credit, ut licet omni conventionione cessante, plus tamen sorte recipiat: & utrum eodem reatu criminis involvatur, qui ut vulgò dicitur, non aliàs parabolam iuramenti concedit, donec, quamvis sine exactione, emolumentum aliquod inde percipiat. Item & an ^b negotiator pœnâ non ab simili debeat condemnari, qui merces suas longè majori pretio distrahit, si ad solutionem faciendam prolixi temporis dilatio prorogetur, quàm si ei incontinenti pretium persolvatur. Verùm quia quid in his casibus tenendum sit, ex Evangelio Lucae manifestè cognoscitur, in quo dicitur: Date mutuam, nihil inde sperantes; hujusmodi homines pro intentione lucri, quam habent, cum omnis usura & superabundantia prohibeatur in lege, judicandi sunt malè agere, & ad ea, quæ taliter accepta sunt, restituenda, in animarum judicio efficaciter inducendi.

NOTÆ.

^a **Brixien. si.**) Ita legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 12.* De Brixien. diœcesi egi *in cap. sue, de procurat.*

^b **An negotiator.**) Præfentem textus partem exposui supra *in cap. in civitate.*

^c **Restituenda.**) Juxta tradita *in cap. final. de simon. ubi* textum huic exposui.